

IMPLEMENTACIO I VALIDACIO D'UN PROGRAMA EDUCATIU PER FAMILIARS, A UNA RESIDENCIA ASSISTIDA

ABSTRACT

La nostra Institució ha implementat un programa educatiu i de formació adreçat específicament als familiars de les persones ingressades en residència assistida i centre de dia.

La informació i l'educació fa que les famílies adquireixin la capacitat suficient per desenvolupar els recursos i les habilitats necessàries per afrontar les situacions que assíduament es donen en els seus familiars grans institucionalitzats.

La implicació del nucli més proper als nostres clients creiem que pot millorar la qualitat de vida percebuda, l'acompliment de les recomanacions establertes, la integració a la dinàmica del centre, l'estrès emocional d'institucionalitzar un familiar...

El programa s'ha articulat al voltant de diferents activitats formatives específiques que, en aquesta línia instrumental, s'han concretat en xerrades-coloqui en diferents àrees d'interès: (i) treball social, (ii) infermeria, (iii) psicologia, (iv) fisioteràpia i (v) medicina. Les activitats s'han avaluat qualitativa i quantitativament en forma d'autoavaluacions i d'enquestes de satisfaccions. Tot i que la participació ha estat baixa (al voltant d'un 10% de la població diana), l'experiència s'ha considerat positiva com a programa pilot. Fruit d'aquest anàlisi es proposen estratègies dirigides a incrementar el grau de participació de les famílies.

INTRODUCCIÓ

La gestió de qualitat en el procés d'atenció dels clients ingressats a residències assistides i centre de dia, inclou tot l'univers d'actors involucrats al procés, entre els quals destaquen els familiars, que tenen un paper fonamental en millorar el procés d'intervenció.

Així doncs, la participació dels familiars en els processos d'atenció global representa una millora qualitativa en el procés d'envelliment.

El procés degeneratiu d'un familiar proper o simplement la seva institucionalització pot amenaçar l'estabilitat emocional del nucli familiar. Habitualment, els professionals prioritzem els nostres plans d'intervenció, les cures, el desenvolupament de la capacitat d'adaptació de la persona gran a

nous reptes com poden ser l'ingrés en una residència i les limitacions pròpies de l'edat i /o de les seves malalties. Aquest plantejament, dirigit a millorar l'atenció dels ancians institucionalitzats, prioritza l'atenció exclusivament sobre el client, oblidant altres elements del seu entorn, que poden ser decisius a l'hora d'aconseguir els objectius plantejats en els plans d'atenció del client.

És per això, que la nostra Institució va decidir crear i implementar un programa de formació grupal dirigit específicament als familiars de les persones ingressades, independent i paral·lel a les nostres atencions individuals, com a un procés integrat d'activitats que engloba tasques organitzades de sensibilització, d'informació, d'aprenentatge i d'ajuda psicològica i social amb la finalitat de que els familiars, puguin col·laborar activament en el pla d'intervenció del seu familiar i evitar així que l'ingrés suposi excloure a la família del procés d'atenció del client.

Per avaluar el programa s'han utilitzat indicadors de caire quantitatiu i qualitatiu. A nivell, qualitatiu es va passar una enquesta de satisfacció on es ponderava diversos aspectes del programa. A causa de l'escassa assistència de participants una vegada finalitzat el programa es va realitzar una altre enquesta als familiars que no havien participat, de manera que l'explotació conjunta de dades ens ajudessin a poder planificar futures accions.

OBJECTIUS

Els objectius d'aquesta acció han estat: (i) informar als familiars sobre les funcions dels diferents professionals que treballen a la nostra institució així com el funcionament del centre, (ii) millorar la participació de la família en el procés d'atenció de la persona gran, (iii) afavorir un clima de confiança que faciliti la co-responsabilitat en el procés d'atenció entre els professionals de l'atenció i les famílies, (iv) fomentar i millorar la relació familiar /resident, (v) Facilitar els coneixements i les eines per tal de que el familiar pugui conèixer i entendre el procés d'envelliment del seu familiar.

MATERIAL I MÈTODES

Definició de les tasques a desenvolupar per part dels diferents professionals

1. Infermeria/Sotsdirecció

- (i). Elaboren el calendari de xerrades i el fan arribar als professionals, i a les famílies a través de la revista “ Els savis parlen”, d’una carta personalitzada, i de cartells que es penjen al tauló d’anuncis.
- (ii). Proporcionen als professionals el material necessari per les seves xerrades/tallers.
- (iii). Enregistra la valoració de la satisfacció dels clients mitjançant una enquesta.
- (iv). Enregistra noves necessitats educatives a través de l’observació i els suggeriments dels familiars.
- (v). Xerrada formativa sobre el protocol d’actuació davant emergències naturals, del centre.
- (vi). Clausura de les xerrades.

2. Treballador/a social.

Desenvolupa les xerrades: “Pla interdisciplinari d’atencions individualitzades i personalitzades”, i “El contracte assistencial i els drets i deures dels clients del centre”

3. Coordinador/a assistencial:

Desenvolupa una xerrada-taller: “Coneixement del pla de cures d’auxiliars”.

4. Infermer/a:

Desenvolupa les xerrades-taller: “Valoracions i tasques d’infermeria” i “Una dieta saludable”.

5. Metge/essa

Desenvolupa la xerrada-taller: “L’envelliment fisiològic i riscos geriàtrics”.

6. Fisioterapeuta i Terapeuta Ocupacional

Desenvolupen la xerrada-taller: “Ajudes tècniques, subjeccions i rehabilitació en geriatría”.

7. Educador/a social

Desenvolupa la xerrada-taller: “Com compartir el temps lliure amb els seus familiars clients de la Residència”.

8. Psicòleg/loga

Desenvolupa la xerrada-tarrer: “El procés d’envelliment psicològic i problemes psicològics més comuns en la tercera edat.

Desenvolupament del programa

Els professionals van orientar la seva intervenció a partir de les següents pautes metodològiques:

(i) Partir dels postulats constructivistes, començant a treballar pels coneixements previs i a partir de les experiències viscudes pels participants; des d’aquí podem començar a construir coneixement. Així doncs, el programa parteix de la realitat que viuen els familiars, responent als seus interessos i necessitats, tan expressades com normatives del centre o percebudes pels professionals.

(ii) El programa educatiu està format per activitats adreçades a persones amb diferents capacitats d’aprenentatge; per tant, és precís que qualsevol intervenció educativa que es realitzi contempli aquesta diversitat

(iii) Els materials que s’utilitzen com a suport de la sessió han de ser adequats a les característiques dels participants i, en ocasions, fins tot, dissenyats a mida perquè algun dels participants amb necessitats educatives especials que requereixin alguna adequació pedagògica específica.

(iv) A les sessions formatives adreçades als familiars, vetllem per oferir espais informals d’interacció entre els familiars per tal que es puguin conèixer entre ells i intercanviar les seves experiències.

(v) Resulta útil utilitzar les tècniques de dinàmica de grups per tal que la participació sigui el més activa possible.

Descripció

Cada professional va preparar una xerrada d’uns 60’ de durada (excepte Fisioterapeuta i Terapeuta Ocupacional, que van compartir xerrada i van fer la xerrada una sensiblement mes extensa, i Infermeria que va fer 2 xerrades per l’interès i demanda dels temes); dirigida als familiars dels

clients de residència i centre de dia, a aquests últims se'ls va oferir que podien portar als seus familiars al centre, tot i que no estigués dintre del seu horari, mentre durés la xerrada perquè ells poguessin assistir.

En totes les sessions utilitzaven com a mètode didàctic el suport audiovisual (Power-Point) i suport escrit.

Les xerrades es van programar per fer 2 sessions setmanals de 17h a 18h a excepció de la xerrada de presentació del programa educatiu.

Estructura de les diferents activitats

1. XERRADA A CÀRREC DE LA TREBALLADORA SOCIAL

Nom de l'activitat

Xerrada sobre funcionament i normativa del centre.

Descripció de l'activitat

L'activitat, d'1h30' de durada aproximada, es va estructurar en 3 parts:

- (i) Presentació del programa educatiu per famílies. (a càrrec d'infermeria)
- (ii) Xerrada explicativa a càrrec de la treballadora social sobre diferents aspectes del funcionament i de la normativa del centre.
- (iii) Torn de precís i preguntes.

Objectius

- (i) Prevenir conflictes que poden sorgir pel desconeixement dels familiars de la normativa i funcionament del centre.
- (ii) Informar als familiars dels drets i de les obligacions que tenen, tant ells com la persona gran i les diferents vies i canals de participació que s'ofereixen des de l'institució (Consell Assessor, suggeriments, queixes formals o suggeriments...)
- (iii) Explicar què és el contracte assistencial vers contracte administratiu.
- (iv) Presentar el treball dels diferents professionals del centre mitjançant el contracte assistencial.
- (v) Explicar què és el testament vital i el document d'últimes voluntats.

Avaluació

- Avaluació quantitativa:

Varen assistir 12 persones familiars de 12 residents i usuaris de centre de dia.

Assistència: $\frac{12 \text{ assistents}}{81 \text{ convocats}} \times 100 = 14.81\%$ d'assistència

- Avaluació qualitativa:

Durant tota la sessió els assistents es van mostrar participatius, receptius i van fer preguntes.

El conductor de la sessió en algunes ocasions va haver de reconduir l'espai, ja que alguns familiars explicaven suggeriments o situacions personals.

2. XERRADA A CÀRREC D'INFERMERIA (1)

Nom de l'activitat

Activitat d'intervenció grupal educativa d'infermeria en riscos geriàtrics.

Descripció de l'activitat

- (i) Presentació de l'equip d'infermeria del centre
- (ii) Conferència educativa sobre els riscos/síndromes geriàtrics: polifarmàcia, incontinència, immobilitat, caigudes, insomni, malnutrició, risc de nafres, depressió, maltractaments i aïllament social.
- (iii) Intervenció d'infermeria en les síndromes geriàtriques: prevenir-los i/o tractar-los.

Objectius

- (i) Donar a conèixer el treball de l'equip d'infermeria per valorar i abordar aquests riscos geriàtrics dins la residència.
- (ii) Millora dels coneixements de la persona familiar o amic dels residents en relació amb les síndromes geriàtriques potenciant la seva autonomia de decisió.

Avaluació

- Avaluació quantitativa (assistència)

Han assistit 9 familiars, de 9 residents i /o Centre de Dia :

$\frac{9 \text{ assistents}}{81 \text{ convocats}} \times 100 = 11,1\%$ assistència

- Avaluació qualitativa:

Ha hagut molt interès per part dels assistents en tota la conferència. Existia desconeixement de les valoracions sistemàtiques i periòdiques que realitza l'equip d'infermeria ja que consideraven que les intervencions es duïen a terme en funció de la necessitat momentània.

El tema on han posat més interès ha estat el de la malnutrició, tipus de dietes etc... Han sortit satisfets de la xerrada tot i que es queixaven de que no havien acudit gaires familiars.

XERRADA D'INFERMERIA (2)

Nom de l'activitat

Intervenció grupal educativa d'infermeria en dieta saludable.

Descripció de la activitat.

- (i) Conferència educativa sobre una dieta equilibrada, la seva composició, tipus de dietes
- (ii) Consells dietètics: diabetis, colesterol, HTA, excés de pes etc...
- (iii) La influència de l'alimentació en els riscos geriàtrics: caigudes, infeccions urinàries, lesions cutànies, nafres, desnutrició, deshidratació, estrenyiment.

Objectius.

- (i) Augmentar o millorar els coneixements dels familiars dels clients de la residència sobre una dieta saludable i fer educació sanitària sobre hàbits saludables.

Avaluació.

- Avaluació quantitativa (assistència).

Han assistit 4 familiars dels clients de la residència i/o Centre de Dia.

$\frac{4 \text{ assistents}}{81 \text{ convocats}} \times 100 = 4,9 \% \text{ assistència.}$

81 convocats

- Avaluació qualitativa:

En tot moment han mostrat molt interès. Molt participatius.

Han fet menció de l'escassa participació dels familiars.

3. XERRADA A CÀRREC DE L'EDUCADORA SOCIAL

Nom de l'activitat

Intervenció grupal educativa del educador/a social vers la persona gran i la seva família

Descripció

(i) Xerrada formativa i informativa sobre el temps lliure i que fer amb ell.

Objectius

- (i) Facilitar la comprensió de la ocupació del temps lliure del client des de les propostes dels familiars.
- (ii) Proporcionar les eines per tal que puguin acompanyar el seu familiar en el procés d'atenció

Avaluació

- Avaluació quantitativa :

Van assistir 8 persones familiars de 8 clients de residència i/o centre de dia

$$\frac{8 \text{ famílies assistents}}{81 \text{ famílies convocades}} \times 100 = 9.87\% \text{ d'assistència}$$

- Avaluació qualitativa:

Van estar molt participatius realitzant preguntes, suggeriments i explicacions d'experiències personals amb els seus familiars.

Els familiars s'escoltaven quan un altre feia la seva exposició sobre les seves experiències personals.

4. XERRADA A CÀRREC DE LA PSICÒLOGA

Nom de l'activitat

Intervenció psicològica, grupal a la necessitat educativa sobre les capacitats psicològiques, d'autoestima, superació personal, sociabilitat, emocionalitat i autonomia en necessitats especials.

Descripció

- (i) A partir d' una dinàmica grupal, on els participants exposen quins dubtes i inquietuds tenen respecte als seus familiars, i intentar , des de el més general i teòric, donar respostes a aquestes demandes.
- (ii) Es treballen les següents necessitats especials, donant informació/ formació i suport respecte a: Problemes de conducta, Demències i Ansietat i estrès.

Objectius

- (i) Oferir informació i formació que permeti la comprensió i millor maneig de les necessitats especials de salut.
- (ii) Oferir un aprenentatge que respongui a les necessitats i interessos dels familiars, mitjançant una dinàmica grupal, d'intercanvi de coneixements, inquietuds i dubtes.
- (iii) Facilitar la interiorització dels continguts treballats

Avaluació

- Avaluació quantitativa:

6 assistents familiars de 6 clients de residència i/o centre de dia.

$$\frac{6 \text{ famílies assistents}}{81 \text{ famílies convocades}} \times 100 = 7.40\% \text{ d'assistència}$$

- Avaluació qualitativa:

Van assistir pocs familiars, però molt participatius. No van tenir problemes en explicar les seves vivències i dubtes. Es van donar consells entre ells. Alguns van compartir dubtes. Moltes vegades eren dubtes de tipus conductual concrets a cada cas i es va haver d'ampliar el marc teòric per donar resposta a les demandes dels familiars.

La majoria dels dubtes eren relacionats amb familiars ingressats amb algun tipus de demència diagnosticada.

5. XERRADA A CÀRREC DEL TERAPEUTA OCUPACIONAL I FISIOTERAPEUTA

Nom de l'activitat

Intervenció grupal respecte ajudes tècniques i sistemàtiques de control en les subjeccions mecàniques.

Descripció de l'activitat.

(i) Xerrada informativa/formativa referent a les adaptacions de l'entorn, subjeccions físiques utilitzades al centre, ajudes tècniques més utilitzades a geriatria i com realitzar un a correcta higiene postural.

Objectius.

- (i) Donar a conèixer els riscos que es poden trobar les persones grans a causa de l'entorn i relacionades amb la seves patologies i seqüeles.

- (ii) Donar a conèixer solucions per combatre les limitacions.
- (iii) Informació pràctica i legal sobre el tema de subjeccions.

Avaluació

- Avaluació quantitativa:

6 assistents familiars de 6 clients de residència i/o centre de dia.

$$\frac{4 \text{ famílies assistents}}{81 \text{ famílies convocades}} \times 100 = 5\% \text{ d'assistència}$$

- Avaluació qualitativa:

El tema que més va interessar i més es va parlar i informar va ser el de les subjeccions, ja que els familiars que van assistir, 2 d'ells, tenien subjeccions els seus familiars.

6. XERRADA A CARREC DE FISIOTERÀPIA I REHABILITACIO

Nom de l' activitat

Programa educatiu de fisioteràpia: tractament rehabilitador.

Descripció de l'activitat.

(i) Xerrada informativa respecte la importància de la fisioteràpia en el àmbit geriàtric i les diferents variants del tractament rehabilitador. Com mitjançant l'exercici físic i hàbits saludables es pot retardar els processos degeneratius i/o millorar la qualitat de vida de la persona gran més dependent.

Objectius.

- (i) Donar a conèixer els beneficis de l'activitat física i l'exercici físic per gaudir d'un envelliment saludable, controlar les malalties cròniques i prevenir complicacions, així com mantenir i/o millorar les capacitats físiques, cognitives i relacionals.
- (ii) Donar a conèixer altres tractaments individuals per les persones més dependents.

Avaluació.

- Avaluació quantitativa:

6 assistents familiars de 6 clients de residència i/o centre de dia.

$$\frac{4 \text{ famílies assistents}}{81 \text{ famílies convocades}} \times 100 = 5\% \text{ d'assistència}$$

- Avaluació qualitativa :

La xerrada es va desenvolupar amb normalitat i amb un nivell important d'aportacions.

7. XERRADA PER A FAMÍLIES DE LA COORDINADORA ASSISTENCIAL

Nom de l'activitat

Coneixement del pla d'atenció de la persona gran . Perquè el fem?.

Descripció de l'activitat

(i) Xerrada dirigida a les famílies per explicar les intervencions dels gerocultors vers els clients.

Objectius

(i) Tenim com a objectiu que les famílies coneguin com treballem i perquè ho fem: Tasques, plannings d'activitats, etc...

Avaluació

- Avaluació quantitativa:

Taxa d'assistència: $\frac{2 \text{ famílies assistents}}{81 \text{ famílies convocades}} \times 100 = 2,47\%$ d'assistència

- Avaluació qualitativa:

Malgrat l'escassa participació, la implicació dels assistents va ser molt fructífera, manifestant la seva satisfacció per la informació obtinguda.

7. XERRADA A CÀRREC DEL METGE

Nom de l'activitat

Xerrada referent al deteriorament físic i evolució.

Descripció de l'activitat:

- (i) Reunió informativa/formativa en relació a les característiques diferencials entre l'envelliment fisiològic i l'envelliment patològic.
- (ii) Es mencionen les peculiaritats que caracteritzen les manifestacions clíniques de les malalties en les persones grans, el concepte d'ancià fràgil i els aspectes més rellevants de les principals Síndromes Geriàtriques.

Objectius

(i) Donar a conèixer els processos vitals de les persones grans.

Avaluació

Avaluació quantitativa:

Assistència: $\frac{10 \text{ assistents}}{81 \text{ convocats}} \times 100 = 12.34 \%$

Avaluació qualitativa

Alt grau d'atenció i interès pels temes tractats.

Bones aportacions, relacionant simptomatologies pròpies, i del seu familiar ingressat al centre, amb els temes i consell citats.

8. XERRADA INFORMATIVA A CÀRREC DE LA RESPONSABLE HIGIENIC SANITÀRIA DEL CENTRE- CLAUSURA

Nom de l'activitat

Xerrada informativa sobre la postura i actuació del centre en cas d'incendi, i davant de situacions catastròfiques.

Clausura

Descripció de l'activitat:

- (i) Descriure les sortides d'emergències, evacuació del centre i resum sobre l'actuació a fer.
- (ii) Descriure quina es la posició i actuació del centre front catàstrofes naturals o d'altre índole.
- (iii) Clausura, acomiadament i entrega de les enquestes de satisfacció.

Objectius

- (i) Informació i difusió respecte l'actuació en emergències del centre.
- (ii) Informació i difusió de les actuacions de l'entitat en el cas de catàstrofes a la nostra comunitat..
- (iii) Valoració global de les jornades.

Avaluació

- Avaluació quantitativa:

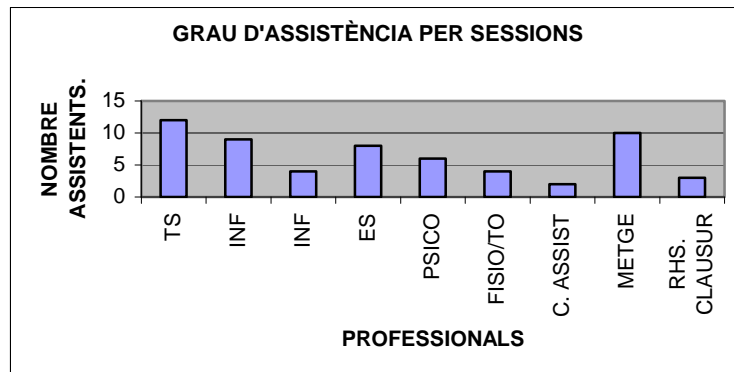
Assistència: $\frac{3 \text{ assistents}}{81 \text{ convocats}} \times 100 = 3.7 \%$

- Avaluació qualitativa

Poca assistència, però molt interessats en el tema i molt participatius. Un dels assistents, va estar present quan es va fer el simulacre d'evacuació i va compartir l'experiència amb el grup.

RESULTATS I CONCLUSIONS: AVALUACIÓ GLOBAL DEL PROGRAMA

Per part dels **professionals** hem avaluat de forma positiva la participació dels familiars assistents. A nivell **quantitatiu**, creuen que s'ha perdut l'interès, a causa de la disminució del nombre d'assistents.

Per professionals, i per ordre de les xerrades, l'assistència ha estat:

La xerrada que més assistents ha tingut ha estat la primera xerrada, feta per la Treballadora Social.

El promig d'assistència ha estat:

7.5 familiars a les xerrades = al 9.2% dels convocats.

Avaluació qualitativa: satisfacció dels assistents

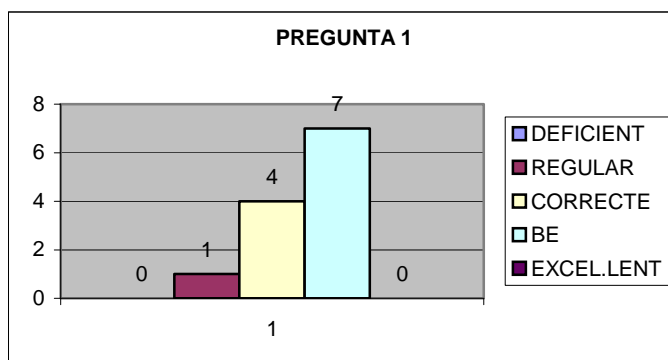
Per tal d'avaluar el grau de satisfacció dels familiars assistents a les xerrades, se'ls va passar una enquesta, després d'haver finalitzat totes les xerrades.

Els ítems de valoració són: deficient, regular, correcte, bo o bé i excel·lent.

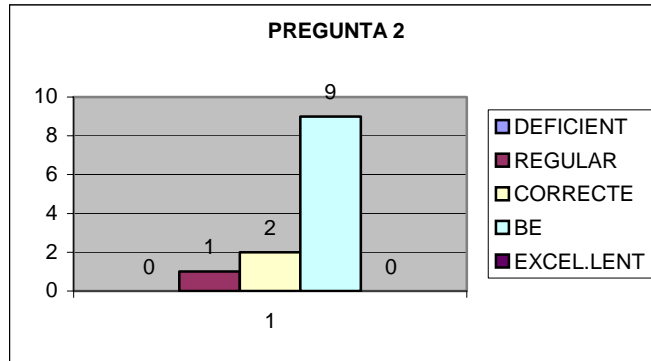
Els totals dels enquestats han estat 12:

A continuació es presenten els resultats de les enquestes:

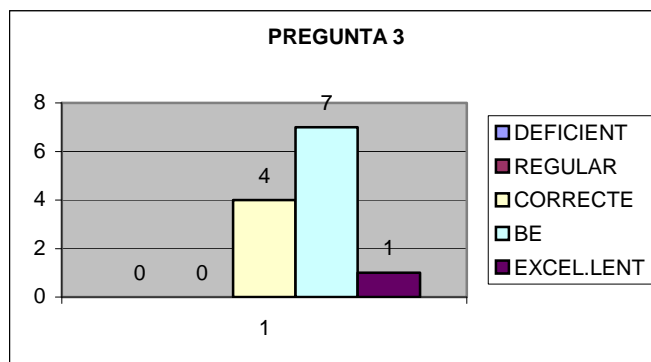
1. Què li semblen els horaris de les sessions ?

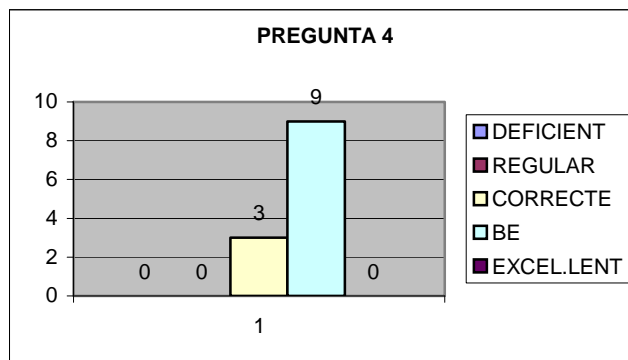
2. Què li sembla la durada de les sessions ?

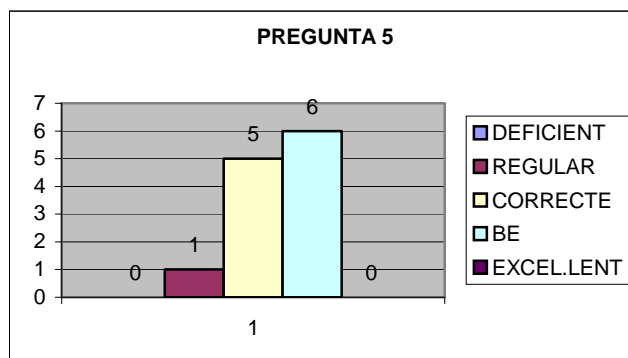
3. En quin grau es correspon el contingut de la xerrada a les seves necessitats ?

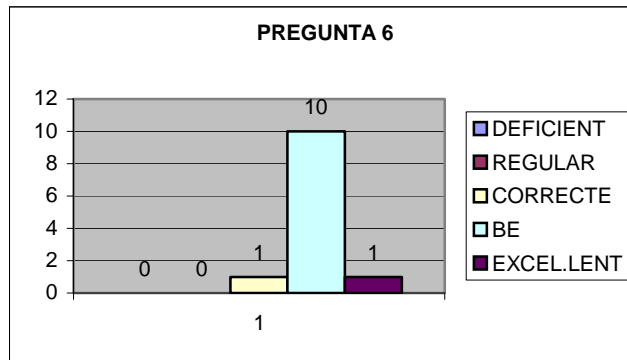
4. Quina és la claredat dels conceptes explicats ?

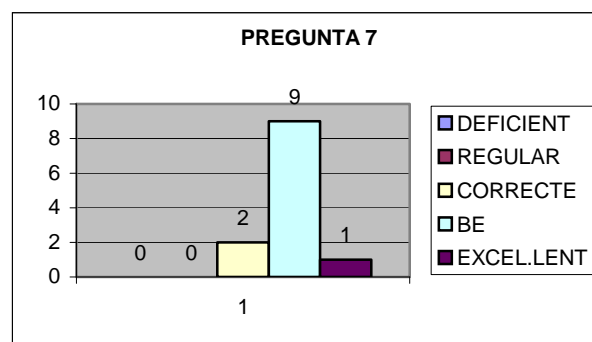
5. Què li sembla la metodologia utilitzada ?

6. Què li sembla el material didàctic utilitzat ?

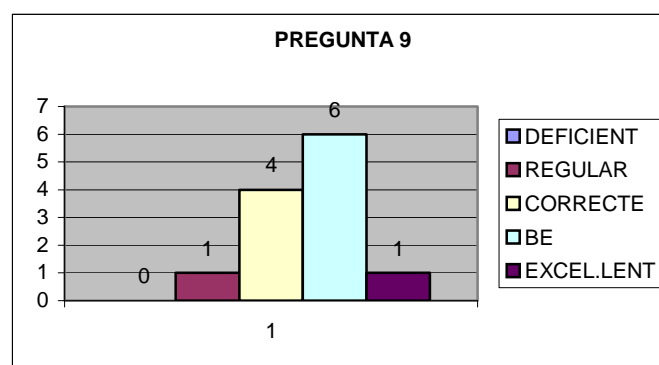
7. Què li sembla el material didàctic lliurat ?

8. Què li sembla l'espai on s'ha realitzat la sessió ?

En aquest cas un 90% ho ha qualificat de "Bé" i un 10% correcte.

9. Què li sembla la informació rebuda abans de les sessions ?

Es van passar dos tipus d'enquesta, la primera és la que hem presentat els resultats anteriorment i l'altre que era formulant preguntes obertes per tal de recollir aspectes no tractats en la primera, com quins temes eliminaria o bé inclouria. En aquesta última van respondre només 2 persones amb respostes ambigües i que no responien a la qüestió. A l'apartat "altres observacions" van contestar 3 persones el següent:

Altre horari

Haurien d'haver vingut més familiars

Massa dies de durada

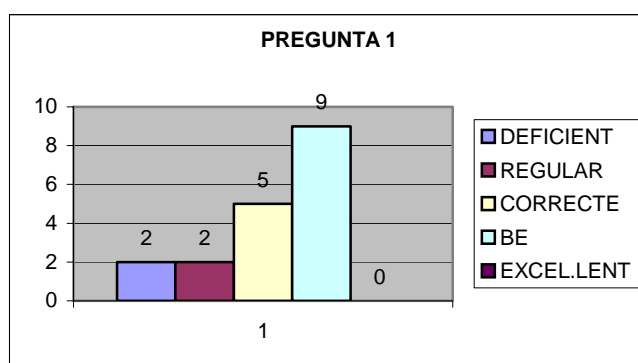
En quant la valoració global que li donaria al curs (de l'1 al 10) tots han contestat entre 6 i 10, amb un promig de 7.

Davant l'evidència d'escassa participació de familiars a les xerrades, hem volgut saber per què ha estat, per aquest motiu hem passat una enquesta als familiars que no han assistit a les xerrades amb l'objectiu d'utilitzar els resultats com una eina que ens ajudi a millorar en les properes xerrades que organitzem.

Han contestat l'enquesta 18 familiars, un total del 26% dels convocats que no van assistir-hi a les xerrades.

Les preguntes, i el resultat obtingut ha estat el següent:

1. Que li semblen els horaris de les sessions?

2. No ha vingut a les sessions per?

4 familiars han contestat que per manca de temps

7 han contestat que per problema d'horaris:

2 han contestat que els aniria millor pel matí

3 han contestat que els aniria millor a partir de les 19h, un altre a partir de les 18h i altre a partir de les 20h.

Sis familiars han contestat que per altres motius que no especificaven a l'enquesta, i han especificat els motius de no assistir per:

- 5 per malaltia pròpia o problemàtica familiar
- 2 han contestat que per no deixar el seu familiar sol i un altre, per la situació del seu familiar.
- 1 ha contestat que no l'interessen.

Amb totes aquestes dades podem definir que la manca d'assistència no es sustenta en una mala difusió de la informació ja que aquesta es va difondre amb antelació i es va fer arribar a les famílies per diverses vies: publicació a la revista del centre, carta lliurada en mà, trucada telefònica i cartells, i la entitat va tenir com a prioritats l'horari per afavorir l'assistència, però tot i així la participació ha estat molt baixa (9.2% dels convocats).

Per altra banda, el fet que el número de participants disminuís a mida que anava avançant el programa, entenem que potser la metodologia emprada no és la més adient per captar l'interès de la nostre població diana.

En quant a l'anàlisi de les enquestes avaluades, de manera general, podríem concloure que de tots els ítems demanats, en el 90% dels casos, les respostes han estat entre bé i correcte i la satisfacció global està situada en un 7 (escala de 1 a 10), per tant es pot considerar que no hem aconseguit l'objectiu d'una cobertura ampla però si hem aconseguit les perspectives de les persones que van assistir.

Els resultats de l'enquesta als familiars que no havien participat, per un 77% dels enquestats els horaris impartits eren correctes, però un 43% afirmen que la falta d'assistència era a causa de problemes d'horari, aquestes dades al entrar en contradicció no són aclaridores.

Referent a l'avaluació per part dels professionals, va coincidir majoritàriament en diverses hipòtesis:

- Es detecten mancances importants de formació-informació respecte al procés d'envelliment des d'un punt de vista integral (bio-psico-social)
- Es detecten mancances importants de formació-informació respecte a totes les activitats que fa l'entitat per assegurar la qualitat assistencial (bio-psico-social)
- El programa educatiu grupal és un valor afegit al procés d'acolliment i seguiment de les famílies a nivell individual .

L'efectivitat i l'eficàcia del programa és difícil de verificar per l'escassa cobertura que ha tingut el programa i perquè algunes situacions que creiem poder millorar són de difícil quantificació (demandes de informació, millora en la participació i corresponsabilitat de les famílies respecte al procés d'atenció dels residents...). Però si que existeixen alguns ítems que ens orienten en l'avaluació del programa durant el primer semestre després de la formació:

- Ha disminuït un 10 % les incidències respecte a les transgressions dietètiques facilitades per les famílies.
- Tres famílies han demanat assessorament respecte a les darreres voluntats i testament vital.
- Dos famílies de clients del servei de Centre de Dia han demanat assessorament referent a ajudes tècniques i a l'adaptació de l'entorn del domicili.

Per tant, després de recollir totes les valoracions apostem per avançar i millorar en aquests tipus d'activitats formatives i aquesta prova pilot ha de donar noves estratègies de treball que millorin els objectius principals prefixats per poder difondre'l al nostre sector.

PROPOSTES DE MILLORA

L'equip una vegada analitzades les diferents enquestes i l'índex de participació, es va plantejar la necessitat de continuar amb la formació dels familiars, ja que van constatar les mancances que les famílies tenien tant respecte al funcionament del centre com als problemes bio-psico-socials associats a les persones grans i dependents.

Per aquests motius van decidir les línies estratègiques bàsiques que hauria d'abordar el següent programa:

- (i) Millorar la difusió de les xerrades amb els familiars.
- (ii) Millorar els horaris de les xerrades, intentant acomodar-los als horaris en que hi ha més franja de visites dels familiars, ja que es suposa que serà l'horari més accessible per què ells puguin venir.
- (iii) Disminuir la durada de les mateixes, agrupant-les.
- (iv) Adaptar la metodologia emprada
- (v) Fomentar la participació i la comunicació interpersonal: client – professional – familiar.
- (vi) Realització de classes interactives, participatives i tallers grupals i no encaminades a classes magistrals.
- (vii) Crear un espai on puguin expressar inquietuds, dubtes i experiències viscudes, en que l'equip pugui donar resposta, o entre ells mateixos es creï una ajuda mútua. Així, el programa parteix de la realitat que viuen els familiars i els clients, i responen als seus interessos i necessitats.
- (viii) Els tallers seran amb el binomi família – client, per què sigui una participació conjunta i adaptada a les diferents capacitats d'aprenentatge.

Proposta de programa educatiu

- (i) Es faran jornades grupals de màxim 15 persones (entre resident-família) els seus.
- (ii) Les jornades seran d'un màxim de 2h 30min.
- (iii) Es farà en una jornada intensiva d'un matí, festiu setmanal, i/o dissabte per facilitar l'assistència dels familiars.
- (iv) Els grups hauran de ser el més homogenis possibles, basant-nos en les característiques dels residents (grups de clients amb diagnòstic de demència, a ser possible junts per compartir experiències, inquietuds i pors).
- (v) Als residents sense família, amb problemàtica social o bé que el seu familiar no ha pogut venir a la cita, se l'assignarà un voluntari aquest dia, que comparteixi amb ell aquest moment.
- (vi) Cada professional disposa de 20' per la seva exposició, depenen en cada moment, de l'evolució i la dinàmica que ha agafat el grup.
- (vii) La jornada consistirà en un recorregut per les diferents estances del centre. Segons la característica principal de l'estança el professional adient farà la seva xerrada pràctica (Ex: sala d'infermeria-polifarmacia i controls sistemàtics de l'estat de salut, unitat psicogeriatrica - plans de cures interdisciplinari i les tasques de l'auxiliar gerontològica, biblioteca, com gaudir del temps d'oci amb els nostres familiars, cuina-dietes mediterrània i saludables....etc.)
- (viii) Per l'avaluació de les jornades utilitzarem indicadors quantitius, que mesurin tant el grau d'assistència com la continuïtat de la mateixa, és a dir aquelles persones que no concloquin la jornada.

Altres tipus d'indicadors seran:

Número de familiars assistents del servei de residència

Número de familiars assistents del servei de centre de dia

Número de clients assistents del servei de residència

Número de clients assistents del servei de centre de dia

Número d'intervencions efectuades pels assistents per disciplina professional

Número d'aportacions efectuades pels assistents per disciplina professional.

Paral·lelament es realitzarà una enquesta per avaluar diverses aspectes de la jornada (horaris, dinàmica, material pedagògic, temes tractats, organització, metodologia emprada...)